

НЕОБХІДНІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Досить значна кількість керівників та менеджерів підприємства не в достатній мірі усвідомлюють, якими інформаційними ресурсами вони володіють. У них можуть бути досконалі системи збору та зберігання поточної бухгалтерської документації, дані про обсяги продажів, але, коли ця інформація терміново потрібна, вони не знаходять потрібних відомостей.

Поширенню інформації перешкоджає і прийнятий на багатьох підприємствах порядок розподілу інформації між користувачами, який обмежує доступ до неї тих, хто за посадовими обов'язками «не має до неї відношення». Але якщо обмін інформацією організований на загальних принципах і підпорядкований загальним стандартам, що діють на підприємстві, це полегшує уніфікацію даних, включаючи дані про угоди, виробничі процеси, а також стимулює пошуки нових підходів до вирішення управлінських завдань.

Метою статті є обґрунтування необхідності застосування інформаційних систем та вивчення факторів впливу на процес їхнього впровадження на підприємстві.

Підприємства, де організована робота щодо збору зовнішньої інформації та її внутрішньому розподілу, можуть краще спрогнозувати динаміку ринкових тенденцій і діяти без зволікання, більш обґрунтовано приймати рішення.

Керівники підприємств приходять до усвідомлення впровадження інформаційних систем (ІС) різними шляхами. Така необхідність може виникнути під час вирішення будь-якої проблеми, під час перебудови процесу діяльності підприємства або навіть під час аналізу діяльності конкурентів. Існують зовнішні і внутрішні чинники, які сприяють впровадженню ІС на підприємстві. Серед зовнішніх факторів, що викликають у підприємств потребу відповідати сучасним вимогам розвитку інформаційних систем і технологій, назвемо: соціальні, технологічні, економічні та політичні фактори, ринок, конкуренцію [2, с. 69, 3, с. 103-104; 6, с. 37].

1. Соціальні фактори. Нині зростає число молодих людей, які володіють сучасними досягненнями науки і техніки, новими

інформаційними технологіями. Основну відповідальність за підготовку та перепідготовку фахівців, що володіють сучасними знаннями, несуть освітні установи, які в своїй діяльності використовують програмно-технічне забезпечення засобів навчання, системи дистанційного навчання, електронні підручники, системи комп'ютерного тестування тощо. Працевлаштування фахівців, які пройшли відповідну підготовку у сфері інформаційних технологій, полегшує проблеми впровадження інформаційних систем для багатьох підприємств.

2. Технологічні фактори. Сфера використання інформаційних систем і технологій в управлінні постійно розширюється завдяки зростаючим можливостям та ефективності телекомунікацій і систем обробки даних. Комп'ютери забезпечили можливість високошвидкісної обробки даних і вирішення складних виробничих проблем. Доступ до основних інформаційних ресурсів через мережу Інтернет, системи електронного документообігу на підприємствах, захист інформації від несанкціонованого доступу, технології інтеграції корпоративних додатків, їх оперативного аналізу та сховищ даних дозволяють управляти зростаючими обсягами інформації.

3. Економічні фактори. Впровадження інформаційних систем стало необхідною умовою підвищення гнучкості та ефективності системи управління. Підприємства все частіше використовують можливості сучасних ІС і технологій, щоб стежити за зовнішніми і внутрішніми потоками інформації, використовувати її для аналізу, прогнозування, прийняття управлінських рішень. Інвестиції у створення нових ІС або підтримання існуючих систем та наявного програмного забезпечення змушують керівників підприємств зосередитися на вирішенні цієї проблеми. Інформаційні витрати, при цьому, можуть розглядатися як найважливіша частина трансакційних витрат і як ресурс, що визначає умови доступу на ринок і ефективність підприємницької діяльності

4. Політичні фактори. У результаті законотворчої та регулюючої діяльності органів влади посилюються вимоги до достовірності та своєчасності звітно-статистичної інформації підприємств (податкова звітність, звітність до Пенсійного фонду). Інформаційний супровід бізнесу є необхідною умовою повноти та своєчасності збору податків, що є основною умовою розвитку держави, яка перетворюється на головного споживача інформації.

5. Ринок. У розпорядженні керівників підприємств є широкий вибір методів управління, інформаційних систем, програмного забезпечення і консультантів, які користуються власними методиками підвищення

конкурентоспроможності підприємств. Виникають різноманітні мережеві та віртуальні організації, діяльність яких побудована на принципах аутсорсингу (роботи зі створення та супроводу програмних продуктів).

6. Конкуренція. Проблема підтримки конкурентоспроможності полягає в тому, що, якщо підприємство не зацікавлене відставати від своїх конкурентів, воно повинне використовувати сучасну технологію і бути готовим придбати і застосувати нові розробки.

У кожному конкретному випадку навряд чи можливо визначити всі зовнішні чинники, але усвідомлення менеджерами широкого спектру факторів, що впливають на роботу підприємства, дозволить побачити взаємозв'язок між ними та визначити значимість окремих факторів.

Внутрішні чинники, які викликають необхідність використання ІС, можуть бути пов'язані, з інформаційними, організаційними змінами та змінами в результатах діяльності підприємства (рис. 1).

Рис. 1. Внутрішні фактори, необхідні для впровадження ІС [2, с. 67]

Існує безліч перешкод до впровадження інформаційних систем на підприємстві. Деякі з них подані у табл. 1.

Таблиця 1

Проблеми впровадження і використання інформаційних систем

Проблеми	Зміст названих проблем
Технологічні	<ul style="list-style-type: none">– обмеження в наявності комп'ютерів і комп'ютерних програм;– висока вартість комп'ютерів і комп'ютерних програм;– недостатня формалізація процесів управління на підприємстві;– необхідність зміни технології бізнес-процесу
Організаційні	<ul style="list-style-type: none">– відсутність повного розуміння у керівників механізму реалізації рішень і того, як працюють виконавці;– протидія організаційної структури впровадженню інформаційної системи;– не згода вищого керівництва щодо створення інформаційної системи;– необхідність реорганізації підприємства під час впровадження інформаційної системи;– необхідність підбору кваліфікованої команди, яка супроводжує впроваджену ІС
Особисті	<ul style="list-style-type: none">– опір бухгалтерів та керівників (через страх перед невідомим, потреби в гарантіях, коли під загрозою опиняється власне робоче місце тощо);– брак, знань про інформаційну систему серед бухгалтерів;– відсутність у бухгалтерів навичок такого роду роботи;– небажання виконувати додаткову роботу;– протидія співробітників інших відділів спільному використанню даних
Інші	<ul style="list-style-type: none">– протидія клієнтів інформаційного забезпечення;– відсутність положень щодо роботи з інформаційною системою в посадових інструкціях;– недосконала система заохочення працівників щодо удосконалення і сприяння розвитку підприємства (надбавки до заробітної плати, премії тощо);– минулий негативний досвід, пов'язаний з проєктами змін

Всі проблеми, що виникають у користувачів інформаційної системи, призводять до зниження продуктивності праці і до постійних помилок під час передачі та аналізу інформації. Наявність стримуючих

факторів має суттєвий вплив на потребу підприємств в ІС.

Таким чином, використання ІС є необхідною умовою підвищення гнучкості та ефективності системи управління. Вимоги до ІС та їх програмного забезпечення, досягли такого рівня, коли вже не можна просто ігнорувати ключові моменти процесів їх розробки та впровадження. Те ж можна сказати і про рівень витрат на роботи даного напрямку, значущість яких мимоволі змушує замислитися про необхідність розробки стратегії управління цим процесом та оцінки кожного етапу впровадження ІС.

Література

1. Адамик О.В. Інформаційні системи і технології в обліку й аудиті. – Тернопіль: ТНЕУ, 2017
2. Адамик О.В. Розмежування понять «автоматизовані», «комп'ютерні» та «інформаційні» системи бухгалтерського обліку // Економічний аналіз: зб. наук. праць. – 2016. – № 26 (1)
3. Бенько М. М. Інформаційні системи і технології в бухгалтерському обліку: [монографія] / М. М. Бенько. – К.: Київ. нац. торг.-екон.ун-т, 2010. – 336 с.
4. Голянчук Н. В. Інформаційні системи і технології в обліку і аудиті: [навчальний посібник] / Н. В. Голянчук. – Луцьк: РВВ ЛНТУ, 2012. – 240 с.
5. Информационные системы бухгалтерского учета: [учебник для студентов вузов, обучающихся по специальности 060500 «Бухгалтерский учет, анализ, аудит»] / В.В. Подольский, А.И. Уринцов, Н.С. Щербакова; под ред. проф. В.В. Подольского. – [4-е изд., перераб. и доп.]. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2015. – 255 с.
6. Информационные системы в экономике: [учебник для студентов вузов, обучающихся по специальностям «Финансы и кредит», «Бухгалтерский учет, анализ и аудит»] / Г.Н. Исаев. – М.: Омега-Л, 2008. – 462 с. : ил., табл.
7. Информационные системы и технологии в экономике и управлении: [учебник]; под ред. проф. В.В. Трофимова. – М.: Высшее образование, 2006. – 480 с.
8. Информационные технологии управления: [учеб. пособие для вузов]; под ред. проф. Г.А. Титоренко. – [6-е изд., доп.]. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2018. – 439 с.